

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 20. januarja 1923.

STEV. 8.

Naše morje.

Pravijo, da je nekoč vzkliknil filozof starega veka Plutarh: Navigare necesse est, vivere non.

Če je že v starem veku, ko so bila pomorska prevozna sredstva tako skromna, ko niso poznali še jadrnic, pripisoval celo filozof brodarstvu tako velik pomen, kakšnega pomena mora potem biti brodarstvo za naš vek s tako ogromnim svetovnim prometom in s tako razvitimi prometnimi sredstvi!

Kdor ni videl morja, kdor ga ni gledal, ko je tako mirno in gladko, ga ni gledal, ko ga razburja nevidna sila, da izgleda kot da bi kipelo in vrelo in se valovi divje in bobnajoče zaganjajo ob skalovje in obrežje, ta si ne more misliti veličanstva morja.

Morje pa ni samo veličastno, ono donaša tudi veliko koristi tistemu, kateri ga ima in ga zna tudi izkoristiti.

Morje pokriva dve tretjini površine naše zemlje.

Promet na morju ni navezan na ceste in tračnice, postaje in izogibalnice, po morju vozi brodarstvo neovirano na vse kraje in vse smeri po potrebi in po pravilih pomorske plošbe.

Morje ni samo važen činitelj v gospodarskem in trgovskem življenju kake države, ono tudi dviga njen ugled, vpliv in moč.

Kot dokaz navajam iz starega veka Feničane in Rimljane, iz srednjega veka Španijo, pozneje Nizozemsko, Francosko in Anglijo, iz naših časov pa Nemčijo in Združene države Amerike.

Naše je morje od Soče do Bojane. Italija nas je sicer oropala naše obale od Soče do Reke, se je zadržala v dalmatinsko obrežje, ali ostalo nam je vseeno še nad 600 kilometrov najboljšega obrežja od Rečice do Bojane, ostali so nam najboljši pomorci, ki služijo v vseh mornaricah vseh narodov celega sveta. Tudi tako okrnjena posest morja je ogromna glavica v naših rokah in donašala nam bo obile obresti, če jo bomo znali izkoristiti.

Koristi od morja pa bomo imeli le tedaj, kadar bo poznal ves naš narod pomen morja.

Kakšnega pomena je to, če pozna ves narod pomen morja, vidimo najbolje iz primerov. Avstrija je imela v svoji lasti naše jugoslovansko morje. Ali Dunaj je bil daleč od morja, pa njegovi birokratje niso znali ceniti morja, ki je imelo še to napako, da je bilo jugoslovansko. Zato pa so malo storili za naš Trst, našo Reko, naša dalmatinska pristanišča in brodarstvo. Tudi niso znali razširiti med narodi zanimanja in ponosa na morje in mornarico.

Čisto nasprotni primer nam je predvojna Nemčija. Nemčija je znala vcepiti nemškemu narodu zavest in prepričanje, da leži bodočnost Nemčije, nemškega naroda in nemškega gospodarstva na morju. Nemčija je znala pridobiti vse sloje nemškega naroda za svojo mornarico in pomorsko politiko. Zato je pa nemški narod toliko žrtvoval za svojo mornarico in njen razvoj. Vsak Nemec, tudi najoddalnejši od morja je poznal pomen morja, zato je pa tudi vsak Nemec bil ponosen na mornarico.

V Nemčiji je vse budilo zanimanje naroda za morje. Vse je bilo na delu, vladni, industrijski, trgovski, obrtni in drugi krogi. Posluževali so se vseh mogočih pripomočkov, pa so imeli polni uspeh. Nemška mornarica se je naglo razvijala, Nemčija je gradila največje in najpopolnejše brode, sodelovali so najboljši strokovnjaki in nemška tehnika je dosegla neverjetno višino. Kadar je zdrčal kak pomorski orjak iz lesenih opor brodogradilišča na morsk gladino, je bilo to slavlje celega nemškega naroda.

Ko so zmagovalci uničili ali si razdelili nemško brodarstvo, so Nemci zopet začeli z vsemi močmi graditi novo brodarstvo. Bodimo prepričani, da bodo Nemci v kratkem zopet močni konkurent na morju.

Predočimo si stoletno prizadevanje Rusije, da bi si priborila prosto pot na morje. Žrtvovala je milijarde denarja in potoke krvi za tak prost dohod do morja. Predočimo si prizadevanje posestrine Čehoslovaške, Švice ali celo neznatne Avstrije, da bi si priborile svobodno porabo katerega pristanišča. Češko časopisje poudarja potrebo lastne mornarice!

Mi smo posestniki morja, smo na obrežju doma, pa se tako malo zanimamo za morje in brodarstvo. Odpravimo ta nedostatek, saj nas celo vsakdanje potrebe silijo, da si iščemo dohodkov iz morja.

Vsa naša inteligenca, ves naš narod mora poznati pomen morja za naše gospodarstvo in za našo državo. Morje mora igrati važno vlogo v naši gospodarski in politični vzgoji.

Že ljudska šola mora začeti vcepiti malim jugoslovanskim srcem ljubezen ne samo do domovine, ampak tudi do našega morja. Že čitanke za ljudsko šolo morajo vsebovati primerno čtivo o morju in brodarstvu, sličice iz zgodovine našega brodarstva, saj imamo tudi tako zgodovino. Peljite mladino v sušačko ali katero drugo cerkev ob morju, kjer boste našli razstavljene male brodiče, prave umotvore ročnega dela, katere so darovali Materi božji pomorščaki, ki so se rešili iz kake nevarnosti ali nesreče na morju. Razstava Radiše leta 1920. v Zagrebu je imela poseben pomorski oddelek, kjer smo videli navduševalne dokaze lepe preteklosti našega brodarstva, stare tradicije, dokaze in priznanja, da so naši jugoslovanski mornarji, če ravno v tuji službi, na vseh morjih in v vseh časih ponosno in častno vozili zastavo broda.

Koliko ponosnejše, častnejše se bo vila zastava na brodih svobodne domovine!

Kakšnega pomena je morje in brodarstvo za nas, nam je najbolje dokazalo prizadevanje Italije, da bi nas odrinila od morja.

Vzela nam ni samo Trsta, ampak tudi Reko, samo da bi ne mogli izkoristiti svojega vladajočega položaja na morju napram zaledju. Vzela nam je Zader, samo da bi lažje ovirala razvoj našega mornarstva. To prizadevanje Italije nam najbolj jasno govori o pomenu našega mornarstva. Ono nas pa tudi priganja, da vsi, kakor zasebniki, tako tudi javne naprave, širimo zanimanje med narodom za morje in brodarstvo.

× × ×

Kako je treba čitati bilance delniških družb.

(Nadaljevanje.)

V kakem medsebojnem razmerju stoji lastni kapital družbe napram tujim sredstvom?

Ker predstavlja postavka »Rezerva za zmanjšanje vrednosti 750.000 kron pravzaprav neko korekturo »aktiva«, izločen je za vsak slučaj iz lastnega kapitala, tako da ta znaša K 1.710.000.—, odnosno, če prištejemo k temu še dobiček, K 2.010.403.66. Napram tem lastnim sredstvom stoji tuji kapital kron 3.405.657.95. Razmerje med lastnim in tujim kapitalom je torej 20:34, ali izraženo v odstotkih 100%:170%. Z drugimi besedami: lastni kapital znaša 37 %, a tuji kapital 67 % vseh sredstev, s katerimi družba dela. In to razmerje se mora pri naših razmerah označiti kot dobro. Na ostale razne poedinosti, na katere bi pri tem primerjanju bilo potrebno jemati obzir, se bomo kasneje povrnil in to pri pregledu drugih bilanc.

Primerjamo li stran »aktiva« in stran »pasiva«, odnosno uporabo lastnega in tujega kapitala, dobimo to sliko:

Lastni kapital družbe znaša	K 2,460.000.—
prištevsji dobiček	K 300.403.66
skupna lastna sredstva	K 2,760.403.66
od tega naloženo v investicije	K 1,413.534.51
preostane potem od lastnega kapitala	K 1,346.869.15

za razne potrebe poslovnega prometa. Ako to razmerje izrazimo v odstotkih, vidimo, da je od lastnega kapitala 51 % porabljeno za investicije,

medtem ko stoji 49 % na razpolago za dnevne potrebe obratovanja.

Tuji kapital pa je uporabljen izključno samo kot prometni kapital. Vse to znači, da je podjetje dobro in zdravo.

Investicije razmeroma niso velike ter znašajo vsega skupaj 23 % cele aktive, tako da je 77 % aktive naložene v prometna sredstva, katere so v stalnem prometu ter se zamore z njimi veliko zaslužiti.

Torej je tudi poslovanje družbe zdravo. Pri vseh teh naših vlogah in opazovanjih je naravno, da so poedini deli aktive stavljeni v bilanco z vrednostjo, katero tudi resnično imajo, oboji, da v postavki »dolžniki« ni neizterljivih in sumljivih terjatev, nadajle da je material stavljen v bilanco po nabavni ceni itd. Vse to se mora naravno staviti kot predpogoji.

Zaključujoč za sedaj govor o tej bilanci, lahko rekapituliramo način, ki smo se ga poslužili pri razmotritanju.

1. Dobitek in njega višina napram delniški glavnici.
 2. Rezerve in njih razmerje napram delniški glavnici.
 3. Razmerje lastnega in tujega kapitala.
 4. Način uporabe lastnega in tujega kapitala z ozirom na investicije in prometna sredstva.
 5. Razmerje med investiranim in prometnim kapitalom.
- S tem smo si sestavili natančen načrt, katerega se hočemo držati pri pregledu nadaljnjih bilanc. V naslednjem predočimo zopet bilanco neke druge tovarne:

Dati.

Imeti.

Nepremičnine	258.292	62	Glavnica	3,000.000	—
Stroji	148.829	29	Rezerva	700.000	—
Vozila	75.000	—	Rezerva za obnovo strojev	148.829	29
Oprava	1	—	Rezerva za obnovo poslopij	113.400	—
Drž. posojilo	100.000	—	Nedvignj. dividenda	18	—
Blaganja	85.211	91	Menice	1,300.000	—
Dolžniki	4,704.215	51	Upniki	2,320.000	—
Blagovno skladišče	2,554.896	—	Dobiček	343.665	97
	7,926.446	33		7,926.446	33

Radi boljšega pregleda si sestavimo bilanco kakor smo prej omenili:

Aktiva.

Pasiva.

Investirani kapital:			Lastni kapital:		
(Nepremičnine, stroji vozila, oprava)	482.122	91	(Delniška glavnica in rezerve	3,962.229	29
Prometni kapital:			Tuji kapital:		
(Drž. posojilo, blaganja, dolžniki, blagovno skladišče)	7,444.323	42	(Menice, terjatve, nedvignjena dividenda	3,620.561	07
			Dobiček	343.665	97
	7,926.446	33		7,926.446	33

Cisti dobiček znaša K 343.665.97, kar odgovarja pri delniški glavnici K 3.000.000.— preko 11 %. Rezerve družbe so bogato fundirane. Redni rezervni zaklad je dosegel 700.000 kron, t. j. 23 % del. glavnice. Rezerva za obnovo strojev je enaka že bilancirani vrednosti strojev, tako da so isli že popolnoma amortizirani, a rezerva za obnovo zgradb odgovarja že 44 % vsote, postavljene v bilanci kot vrednost nepremičnin.

Lastna sredstva družbe (delniška glavnica, rezerva in dobiček) tvorijo skupaj K 4.305.895.26 napram tujemu kapitalu K 3.620.551.07. Podjetje dela torej v prvi vrsti z lastnim kapitalom, kar znaša isti 54 % skupnih denarnih sredstev, ki jih je koncem leta izkazalo v bilanci.

Iz tega lastnega kapitala se uporablja samo K 482.122.91, t. j. samo 11 % v investicijske svrhe, dočim znači ostalih 89 % lastni prometni kapital. Družba ima torej dovolj

lastnega kapitala, da lahko vzdrži delo tudi, ako bi ji morebiti vsled kake denarne krize njena bančna zveza odpovedala kredit, ali z drugimi besedami: družba stoji čvrsto na svojih lastnih nogah.

Zanimivo je, da ta družba ne obstoja iz predvojnih časov, ampak je razmeroma mlada, in vendar izkazuje že zdaj toliko rezervo in tako povoljne rezultate.

(Dalje prihodnjič.)

Fr. Zelenik:

Naše mednarodne trgovske zveze.

Ni države na svetu, katere bi bila popolnoma neodvisna od tujine in bi tedaj lahko popolnoma zaprla svoje meje tujemu vplivu, kakor duševnemu tako gospodarskemu. Odkar se je izvršila delitev dela in so postale potrebe človeštva raznolične in večje, je nastala tudi medsebojna odvisnost. Znanost in umetnost sta mednarodni in tudi kapital je postal mednarodni. Zato so pa narodi v gospodarskem oziru med seboj odvisni. Kako velika je ta odvisnost, kako velika je potreba medsebojnega prometa in izmenjavanja dobrin, nam pove številka mednarodne trgovine pred vojno in tudi sedaj po vojni. Pred vojno je mednarodna trgovina dosegla lepo številko 200 milijard zlatih kron. Sedaj znaša ta trgovina komaj 100 milijard zlatih kron (leta 1921.). Ta padec pa ni nastal morda radi manjše potrebe mednarodnega trgovskega prometa, ampak je le posledica svetovne vojne. Ta nam je zapustila grozne gospodarske posledice. Uničila je gospodarsko ravnotežje in to jako otežkoča mednarodno trgovino in mednarodne trgovske zveze. Padla je proizvodna volja in potrošna sposobnost narodov. V neredu pa je tudi denarni trg in vrednost denarja, kar ima za posledico propad mednarodnega kreditnega sistema. Propadle so pa tudi nekatere prejšnje gospodarske enote.

Iz razvalin prejšnje gospodarske enote je nastala tudi naša država. Svet stoji pred novo gospodarsko enoto in na nas je sedaj, da ji pridobimo mednarodne trgovske zveze. Svet nas še jako malo pozna. Našo Ljubljano n. pr. iščejo po Češki, Poljski, celo v Italijo so jo že predstavili. Beograd leži v Srbiji, Zagreb pa »in Ungarn«. Tok časa skrbi za to, da je tu pa tam kdo slišal o »Jugoslaviji« in nekateri tudi že poznajo kemično obliko »SHS«.

Nove državne meje so nas postavile pred nove naloge. Iz stare navade nam še vedno mešetarijo Avstrijci, Madžari in Italijani. Da je to posredovanje škodljivo za naš ugled in naše gospodarstvo, imamo dokaze. Navedem samo enega. Italijani so pokupili velike množine vina v Dalmaciji, ga prepeljali v Trst, ga tam na svoj način popravili in ga potem prodali kot dalmatinsko vino v Francijo in nekaj tudi v Švico. Seveda so Italijani tako popravili dalmatinsko vino, da ga Francozi ne bodo zlahka zopet kupovali.

Italijani tudi razširjajo poročila o našem gospodarskem položaju in o gospodarski vrednosti naše države. Vsak otrok si pa lahko misli, da ta poročila iz italijanskega vira niso ugodna za naše gospodarstvo.

Naše trgovske agencije v tujini se sicer trudijo na lep način, da seznanijo svet z našimi gospodarskimi prilikami, ga opozarjajo na prirodno bogastvo naše zemlje, ali sredstva teh agencij so preskromna in tedaj tudi njihova reklama ne more biti zadostna. Za to propagando bo treba šteti več novcev, katere bo morala žrtvovati država.

Veliko pa lahko in mora storiti naša trgovina za naš gospodarski in trgovski sloves. Našo izvozno trgovino moramo vršiti sami brez tujih posredovalcev. Skrbeti moramo za direktne stike, nam niso v to potrebni ne Trst, ne Dunaj in ne Pešta.

Izvozna trgovina se ne sme smatrati za konjunktorno trgovino, v kateri se da za hip obogateti. Tudi današnje izvozne trgovine smatrajmo za sredstvo v dosego trajnih trgovskih zvez za bodočnost. Za direktne trgovske zveze se poslužimo naših trgovskih agencij. V tem oziru pa še vlada malenkostno naziranje, kar sem slišal na svoja ušesa. Postali moramo velikopoteznejši in ne smemo gledati v vsakem tovarišu, ki vrši isti poklic, hudega konkurenta. Potrebne bodo najbrže združbe posameznih panog, da bodo delale za skupni račun. Poudarjam pa še enkrat, da moramo iskati direktne zveze brez tujega posredovanja, če hočemo imeti ves dobiček od naše izvozne trgovine in če hočemo seznaniti tuji svet z našimi proizvodi.

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.
Nakup gozdov. Prodaja vsakovrstnega lesa.

Inventura in bilanca.

Ob novem letu se delajo skoro povsod inventure, zato je umestno, da priobčimo tudi o inventuri in bilanci nekaj podatkov in navodil.

Kaj je inventura?

Inventura je zapisnik, ki vse dele premoženja zbira in združuje, tehta, šteje, ceni. Inventura nam poda natančen pregled čez vse premoženje.

Namen vsakega gospodarskega podjetja je, da se vsled truda in dela vrednost premoženja ne le izpreminja, ampak tudi raste, se množi.

Kakšen uspeh je imel podjetnik v svojem podjetju, pa pokaže šele inventura. Kar je mornarju kompas, to je trgovcu inventura. Ona podá ne le pregledno sliko vsega premoženja, ona nam pokaže tudi uspeh dela. Inventura je tedaj v določenih rokih neobhodno potrebna. Trговец brez inventure je podoben slepcu, ki tava v temi ter ne zna, kje se nahaja in kako je okoli njega. Zategadelj pa zahteva vsakoletno inventuro tudi zakon.

Zakonske določbe glede inventure.

Člen 29. trg. zak.: Vsak trgovec mora napraviti v pričetku svoje obrti natančen zapis svojih posestev, terjatev in dolgov, gotovine in drugih premoženjskih predmetov, navesti vrednost teh in napraviti zaključek, ki predstavlja razmerje med premoženjem in dolgovi. Isto tako mora napraviti vsako leto tako inventuro in bilanco svojega premoženja.

Ako ima trgovec blagovno zalogo, katere vsakoletna inventura ni prilična, zadostuje, ako se napravi inventura vsako drugo leto. (Bilanca pa se mora napraviti vsako leto ter se vrednost blaga za to približno ceni.)

Za trgovske družbe veljajo glede družbenega premoženja iste določbe.

Člen 30.: Inventuro in bilanco mora trgovec podpisati. Ako je več osebno obvezanih družabnikov, morajo jo podpisati vsi.

Inventura in bilanca se vknjižuje v določeno knjigo ali pa se sestavi vsakokrat posamezno.

Člen 31.: Pri sestavljanju inventure in bilance je zabeležiti vse premoženjske predmete in terjatve s tisto vrednostjo, ki jo imajo za časa inventure.

Dvomljive terjatve je zabeležiti z bržčasno vrednostjo, neizterljive je izbrisati.

Kakor je razvidno iz člena 29., imenuje zakon inventuro zapisnik aktiv in pasiv. Kot bilanca se glasom zakona smatra zaključek, ki nam predočuje razmerje med aktivni in pasivi.

Navedeni členi dajejo podjetniku jasne predpise, zategadelj jih je treba natančno poznati in uvaževati.

Zapis premoženja se tedaj mora napraviti v začetku podjetja in potem po preteku vsakega poslovnega leta.

Inventura se naredi navadno 31. decembra vsakega leta. Ali trgovec ni vezan na ta čas, ampak si izbere čas za inventuro, ki je zanj najbolj pripraven. N. pr. trgovec z žitom bo napravil inventuro pred žetvijo, ker ima takrat najmanj blaga v zalogi. Vendar med vsakokratno inventuro ne sme več preteči ko eno leto.

Vsak pa lahko naredi inventuro tudi večkrat v letu.

Inventura se vknjiži ali v to določeno knjigo ali pa na posamezne liste, pole, ki se potem urejeno shranjujejo.

Kakor je iz navedenega razvidno, je treba napraviti inventuro:

1. v začetku podjetja;
2. ob sklepu vsakega poslovnega leta;
3. ob razpustu (likvidaciji) podjetja, v konkurzu, pri vstopu ali izstopu družabnika, ob smrti lastnika itd.

Zategadelj ločimo inventuro v:

1. ustanovno inventuro,
2. obratno inventuro,
3. likvidacijsko inventuro.

Vsebina inventure.

Inventura se naredi v pripovedni ali pa v poštveni obliki. Pripovedna oblika je običajnejša ter ima nastopne dele:

I. aktiva, t. j. vse, kar imenuje trgovec svoje premoženje, kar poseduje, s čim on lahko zasluži in razpolaga,

II. pasiva, t. j. vse, kar trgovec dolguje,

III. bilanco, t. j. primerjanje aktiv in pasiv med seboj.

Bilanca obsega končno vsoto vseh aktiv in pasiv ter čisto premoženje te inventure, prejšnje inventure, razliko med prejšnjim in sedanjim čistim premoženjem. Razlika med tema nam podaja čisti dobiček ali izgubo. Ako je vsota čistega premoženja te inventure večja od vsote v prejšnji inventuri, se je dosegel dobiček, nasprotno izguba;

IV. podpis podjetnika ali družabnikov.

Obris inventarja trgovskega podjetja.

Posamezni deli premoženja se razvrste v inventuri trgovskega podjetja po lahkosti, s katero se v slučaju likvidacije lahko spravijo v denar.

Premoženje, ki je lahko spraviti v denar, ki hitro kroži in izmenjava, imenujemo *tekočo* ali *krožečo* glavnico (flüssiges oder umlaufendes Kapital), n. pr. denar, specerijsko blago, vrednostni papirji i. dr. (Opomba: navedem tudi nemške strokovne izraze, da bo članek jasnejši našim nemškim čitateljem.)

Nasprotno pa imenujemo premoženje, ki leto za letom služi podjetju v isti obliki, *stalno* glavnico (festes Kapital).

Stalno glavnico tvorijo: 1. nepremičnine ali imobilije (Immobilien), t. j. poslopja in posestva; 2. premičnine ali mobilije (Mobilien), to je oprava orodje i. dr.

Iz tega izvajamo nastopni obris inventure:

I. Aktiva.

1. Obratno premoženje: a) gotovina, b) čekovni urad, c) valute (trgovski novci, n. pr. tuji denar, kuponi itd.), d) vrednostni papirji in elektri, e) rimese v lastni valuti, f) devize, t. j. menice v tuji veljavi, g) blago.

2. Knjižne terjatve pri odjemalcih (dolžnikih): a) zanesljive, b) dvomljive.

3. Anticipacije (t. j. naprej plačana stanarina, davki itd.).

II. Pasiva.

1. Dolgovi: A. pismeno potrjeni: a) akcepti, b) zadolžnice in drugo; B. knjižni dolgovi upnikom; C. anti-

cipacije (t. j. rezerve za morebitne izgube itd.). 2. Dolgovi na obratnem premoženju: a) hipotekarni, b) drugi realni dolgovi.

III. Bilanca.

1. Določba čistega premoženja: vsota aktiv . . . , vsota pasiv . . . , razlika: čisto premoženje . . .

2. Določitev čistega dobička: čisto premoženje te inventure . . . , čisto premoženje prejšnje inventure . . . , razlika: čisti dobiček ali izguba . . .

IV. Podpis.

(Konec prihodnjič.)

Vprašanje,

kako poravnati privatno-pravne terjatve med našimi in avstrijskimi državami.

Po došlih vesteh so pogajanja med našo vlado in med avstrijsko glede medsebojnih privatno-pravnih terjatev in glede dviga sekvestrov neposredno pred zaključkom. Po teh vesteh bi se sprejel za poravnavo teh terjatev ključ: Za 1 staro krono 20 sedanjih avstrijskih kron. Po današnjem stanju valute bi naši državljani dobili za svoje stare terjatve v naših kronah nekako desetino. Naši dolžniki pa bi plačali v naših kronah desetino dolgovanega zneska. Sporazum na temelju navedenega ključa bi pomenil za vse interesirane gospodarske kroge Slovenije in Dalmacije gospodarsko nesrečo. S tem bi se zavodom prizadela tudi občutna krivica, ker je vlada dne 1. februarja 1919 vsled žigosanja staro-avstrijskih bankovcev prepovedala vsak uvoz kron iz Avstrije, bodisi v gotovini, bodisi v nakazilih in s tem zavodom onemogočila, da pridejo do svojih terjatev.

V primeru zaključitve teh pogajanj na temelju navedenega ključa bi bilo predvsem silno prizadetih 26 zadrug na južnem Štajerskem, ki so po svojih pravilih morale ves odvisni denar nalagati pri »Verbandu« v Gradcu, pri katerem so bili že v novembru 1918 vpeljeni odpovedni roki, vsled katerih je tem 26 hranilnicam in posojilnicam ostalo pri »Verbandu« čez 6.000.000 K naložb, ki se jim ne obrestujejo. Zavode bi zadela s takim sporazumom ogromna moralna in materialna škoda. V isti meri kakor zadruge so prizadete tudi regulativne hranilnice v Sloveniji in Dalmaciji, 31 po številu, ki so istotako nalagale svoj denar pri svojih denarnih središčih bivše Avstrije in vsled že imenovane prepovedi uvoza avstrijskih kron niso mogle dvigniti svojih naložb v okroglem znesku šest milijonov kron. Kreditne zadruge, kakor tudi regulativne hranilnice imajo itak težke skrbi, ker so v znatni meri obremenjene z vojnimi posojili. Tudi drugi gospodarski krogi, zlasti banke, imajo napram Avstriji jako velike terjatve. Tudi ti gospodarski krogi so bili ovirani voditi in dokončati na lasno roko pogajanja glede terjatev z avstrijskimi dolžniki le vsled tega, ker so jih vladni organi v kritičnem času pred prvimi žigosanjem po svojem zastopniku generalnem inspektorju dr. M. Nedeljkoviču zagotavljali, da so te terjatve gotov denar in da jih bodo morali avstrijski dolžniki plačati v jugoslovanski valuti po srednjem kurzu genovske borze tekom zadnjih dveh mesecev pred 1. novembrom 1918 in pa vsled tega, ker je Avstrija zaradi sekvestrov naše vlade dne 1. marca 1919 prepovedala odkazila starih naložb v našo kraljevino.

Spričo tega stvarnega položaja je sklicala za dan 12. januarja 1923 trgovska in obrtniška zbornica v svoji posvetovalnici sestanek prizadetih gospodarskih korporacij. Posvetovanje je vodil zbornični predsednik g. Ivan Knez. Po referatih gg. dr. Windischerja in dr. Frana Černeta se je po izčrpnem de-

bati, katere so se udeležili gg. dr. Fran Paulin, dr. Basaj, dr. Kersnik, Avgust Tosti in dr. Kisovec, sklenilo, da se protestira proti zaključitvi uvodoma navedenih pogajanj na temelju nesprejemljivega ključa 1:20. Temu sporazumu je tem bolj ugovarjati, ker so še leta 1922. ponujali avstrijski delegati poravnavo na podlagi ključa 100 starih kron proti 60 našim kronam. Protest se je poslal ministrstvu pravde. Obenem se je naprosilo g. ministra dr. Županiča, g. dr. Ribača in g. pokrajinskega namestnika I. Hribarja, da podpirajo gospodarske organizacije v upravičenih zahtevah.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

V Bosno in Hercegovino se je uvozilo letno okrog 2—3.000 komadov uštrojenih ameriških rumenih lisic in 1—1.500 komadov sobolov, 1—1.200 krlov, 1.000 komadov astrahanov, 200 komadov bizamovih kož, 2.000 komadov barvanih zajcev, 3.000 komadov murmerjev, 1.000 komadov japonskih soboljev, 200 belih ruskih lesic. Vse to se je predelavalo v deželi. Količina uvoza v ostale pokrajine nam ni znana, vendar za Banat, kjer se nosijo kosmate kape, ni velika.

Znalne pa so količine izgotovljenih kožuhovin, ki so se uvažale, kakor ovraniki, boe, rokavniki in podloge za moške in ženske suknje, ki znašajo za celo državo na milijone in naš velik interes bi bil, da se vse to izdelava v tuzemstvu v domačih obrti. Tu bi lahko mnogo pomagali krznarji in zato je treba, da jih država pri tem podpira. Poleg takega krznarskega obrta pa obstoja še kožuhovinarski obrt, ki je zelo razširjen v vsi krajih, kjer se nosijo kožuhi in ki bi dal zelo dobre delavce, ako bi se krznarski obrt razvil, ki bi se hitro vpeljal v moderno krznarijo.

Krznarski obrt je bil nekdanj v Srbiji eden od najboljših obrtov in zelo razvit, posebno v Beogradu, v Prilepu in v Ohridu. Ta obrt je bil urejen za predelavo lisic. Vsled propadanja narodne noše, kakor »čurke, bunde in jupundžeta« je propadl tudi ta obrt. Obstoja samo še v toliko, v kolikor izdeluje čepice ter se je začel zadnji čas modernizirati ter izdelovali krznarske izdelke za žensko nošo, kakor mačke (boe), ovranike, rokavnike, podloge in podobno. To moderniziranje se je začelo v Beogradu, Nišu itd.

Nova moda, to je moderne potrebe za ženske obleke zahtevajo tudi nove vrste kožuhovin, ki so na specialne načine pripravljene, barvane rezane in šite.

Največji del modernih krzn za žensko potrebo tvorijo kože od domačega zajca v barvanem stanju, na poseben način prirojene in sešite. V zadnjih letih pa se vsled pomanjkanja domačih zajcev uporablja mnogo tudi barvana koža divjega zajca ter črna, rumena in temno barvana lisičja koža.

Naš krznarski obrt se mora naučiti najprvo barvanje surovih kož z modernimi barvami, v čemer je že napravljen dober začetek, akoravno se je tega težko naučiti, ker Lipsko, kjer se nahajajo največja skladišča kožuhovine in kjer so istočasno tudi tovarne za barvanje kož, skriva tajnosti barvanja kakor kača noge.

Prva in najglavnejša naloga ministrstva trgovine in industrije glede podpiranja krznarske obrti bi bila, da bi se nov način barvanja razširil med čim večjim številom krznarjev. Kaj mora storiti ministrstvo trgovine in industrije? Moralo bi poslati v inozemstvo specialno v Lipsko boljše krznarske delavce in barvarje, da bi se izučili barvanja kožuhovin, ter angažirati strokovnjake in priredili tečaje v tuzemstvu. Pri takem kurzu o barvanju bi bilo treba tudi prirediti kurz za moderno prirobovanje krzna, ker je tudi ta stvar velike važnosti in potrebe. Poleg tega bi morala država ščititi barvanje krzna pri nas s carino, še bolj pa izdelavo krznarske konfekcije. V tem oziru je bilo ministrstvo za narodno gospodarstvo izbralo gojence

in strokovne učitelje, da izučijo barvanje krzna z namenom, da prirejajo tečaje, vendar je vse to vojna preprečila. Idealni cilj bi bil, da se vse surovo domače krzno pridela doma ter v predelavem stanju izvozi, kakor tudi, da se potreba po tujem krznu krije v deželi s surovim krznom, ki bi se v surovem stanju uvozilo in predelalo za domačo potrebo.

V sedanjih težkih nabavnih prilikah za materijal bi morala država z izvoznimi carinami na krzna zasigurati domačemu obrtu predelavo domače surovine, kar se je tudi sedaj zgodilo. Razvoj obrti bi tudi pospeševala vpeljava sejma za kožuhovine od divjačine v Beogradu ob priliki sejma za kože od drobnice.

Nove naredbe v čehoslovaškem valutnem in deviznem gospodarstvu.

Stroge odredbe, ki jih je čehoslovaški bančni urad ministrstva financ v Pragi uvedel 28. novembra 1919. leta, so bile v veljavi do 21. avgusta 1921. leta. Tega dne so bile izdane olajšave, katere so se vedno bolj razširjale, čim bolj je stala češka krona. Padec češke krone, osobito v zadnjih tednih, je pa prisilil ministra Rašina, da ukine vse te olajšave, ter da ponovno spravi v veljavo naredbo št. 644 z dne 28. novembra 1919, tako da so sedaj zopet v Čehoslovaški mero-dajni za promet in trgovino deviz in valut sledeči predpisi.

1. Splošno je prepovedana arbitražna prodaja čeških kron — devize, izplačila, čeki Prage — kakor za zdrave, tako za slabe valute, in to na praški ali drugi borzi. Poedine arbitraže se smejo prodajati samo z dovoljenjem Bančnega urada. Protivrednost arbitražne prodaje — ako se arbitraža izvaja do 12. ure dopoldne — se mora privesiti Bančnemu uradu še istega dne, a če se arbitraža vrši pozneje, tedaj se privede sledečega borznega dne, ravno tako tudi eksportne valute, in se obračun provaja na isti način. Dovoljenje za arbitražo se daje načeloma tam, kjer se rabijo čehoslovaške krone za plačanje blaga, izvoženega iz Čehoslovaške republike.

Prodaja deviz po nalogu iz inozemstva in dobropis protivrednosti v čehoslovaških kronah na račun inozemstva, z navajanjem, da bo stranka kasneje kupila blago v Čehoslovaški, je dovoljeno samo z dovoljenjem Bančnega urada.

Za remittiranje iz inozemstva velja načelo, da mora banka ali trdka prodati na praški borzi tujo devizo ali valuto.

Prodaja zdravih deviz v inozemstvu za slabe devize dovoljuje samo Bančni urad.

2. Konti inozemcev se smejo prostó odobravati:

a) za iznos, ki izvira iz uvoza blaga za čehoslov. krone;
b) za iznos do 20.000 Kč za plačilo tovarnine, zavarovalnine, vrednostne papirje, kupone in slično. Iznosi do 3.000 Kč so dovoljeni;
c) za iznos do 20.000 Kč kot protivrednost kredita, dovoljenega kakemu inozemcu.

Inozemec lahko tudi v bodoče svobodno razpolaga brez dovoljenja Bančnega urada s svojo terjatvijo v korist kakega inozemca v inozemstvu ali v Čehoslovaški, ali v korist Čehoslovaka v Čehoslovaški. S svojo terjatvijo lahko nabavlja tudi efekte ali zahteva protivrednost zlatih ali drugih deviz.

3. Dvigne se svoječasa razlika med tuzemskimi in inozemskimi kronami

Za plačila v tuji valuti v inozemstvu ni treba posebnega dovoljenja in to niti za dobro, niti slabo valuto, če protivrednost ne prekorači Kč 20.000.

Pooblašcene banke in trdke lahko svobodno pošiljajo čeke, akreditive, menice, kupone in ostale na Kč se glaseče vrednote, ako ne prekorača iznos po komitentu Kč

20.000 dnevno in ako mesečno pri eni in isti stranki ne prekorači svoje Kč 100.000.

Pooblašcene banke in trdke smejo brez nadaljnjega prodajati onim, ki pošljejo v inozemstvo v slabih ali dobrih valutah ali devizah do Kč 3.000 posameznikom, a do Kč 5.000 posameznim rodbinam. Višje iznose pa samo po izrečnem dovoljenju Bančnega urada.

5. Prepovedano je kontrahiranje kreditov v inozemstvu za čehosl. krone.

Prpovedano je dovoliti kredite v Kč ali v tuji vrednosti inozemskim zavodom ali trdkam, v višini, ki prekorači Kč 20.000. Prepovedano je kupovanje deviz za dovoljenje Kč kreditu.

Nadalje ostane v veljavi, da se ne sme dajati inozemcu kredit v Kč v obliki lombarda. Poslkrediti, kateri bazirajo na reciprociteti ostanejo v veljavi.

Čeki, izplačila in akreditivi, kateri se izstavljajo v inozemstvu na čehoslov. zavode in trdke v breme debetkonta inozemstva, se ne smejo, v kolikor prekoračajo kredit, dovoljen po Bančnem uradu, honorirati.

Čeki Čehoslovakov, ki presegajo iznos od Kč 20.000 ali skupno Kč 100.000 mesečno, pa so določeni za žiro kakega inozemca, se morejo odobriti inozemcu samo po dovoljenju Bančnega urada.

Čeki, katere izstavljajo poedine banke na lastno odredbo, morajo imeti označbo »prenosljiv samo v tuzemstvu« ali kaj sličnega.

Ni dopustno izvrševati kupne naloge, prispelje iz inozemstva, z navajanjem, da je protivrednost avizirana, da prispe pozneje ali slično.

Popolnoma je prepovedano zopet kupiti prej prodano eksportno valuto.

6. Prošnjam za dovoljenje dobropisa Kč, ki rezultirajo iz prodaje vrednostnih papirjev, se mora doprinešiti dokaz o izvozu vrednostnih papirjev.

7. Bančni Urad bo na borzi do-deljeval devize samo na podlagi predloženega dovoljenja uvoza. Uvoznik pa mora tekom 6 tednov dokazati, da je blago uvozil.

8. Počenši z 8. januarjem 1923 lahko polagajo izvoznikarji izvozno valuto tudi v slabi valuti.

9. Za zdravo valuto se računa: Dolar, kanadski dolar, angl. funt, švic. frank, holandski goldinar, franc. frank, belg. frank, švedska norveška in danska krona, laška lira, peseti, japonski yeni, braziljski milreizi in argentinski pens.

Za slabo valuto se računa: marka, nemška in poljska, rumunski leji, dinar, bolgarski levi, turški funti, avstr. krone, letav. rublji, madžar. krone, finske marke.

Izvoz in uvoz.

Izvoz ržene moke iz Čehoslovaške. Čehoslovaška socialistična kmetijska zadruga je dobila izvozno dovoljenje za 150 vagonov, osrednja agrarna zveza poljedelcev pa za 300 vagonov ržene moke. Kakor poroča »Venkov«, je dovoljenih 3.000 vagonov rži za izvoz pod pogojem, da se golov del izvozi v moki, ker ima Čehoslovaška od lanske letine še velik preostanek.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Nazadovanje cen svinjam. Iz Subotice poročajo, da se v Vojvodini opaža znatno nazadovanje cen svinjam, ker je zaradi prečiranih cen izvoz svinj začel zastajati.

Vinska kriza v Dalmaciji povzroča tamkajšnjemu prebivalstvu mnogo skrbi. Konzum je minimalen, a izvoza ni. Samo v šibeniškem okraju je še nad 50.000 hektolitrov vina, ki čaka kupcev ob povoljni ceni.

Vinarska zadruga v Metliki priredi v nedeljo, dne 4. februarja 1923 v proslorih Narodne Citalnice v Metliki vinski semenj z začetkom ob 11. uri in zaključkom zvečer. Na sejmju bodo razstavljena najrazličnejša bela in črna

vina iz vseh goric melliškega okraja. Gostilničarji in vinski trgovci opozarjamo Vas, da je pridelala Belokrajina letos izborna kapljico, ker je bilo grozdje popolnoma zrelo in se je lrgalev vršila v lepih dneh v prvi polovici oktobra. Vino je zdravo, ne preminja barve in je že enkrat preločeno. Zaradi obilega pridelka bo izbira prav bogata in cene primerne.

Veliko naročilo sodov v Zagrebu za južno Ameriko. V Ameriki se je uslanovilo »Slavensko ameriansko trgovvačko društvo«, katero se je obrnilo z velikim naročilom sodov v Jugoslavijo. Naročba se glasi na 15 milijonov Din. Sodi so namenjeni v Južno Ameriko. Izdelajo se v »Tovrnici bačava d. d.« v Zagrebu.

Industrija.

Obupni ukrepi nemških industrijalcev. Iz Berlina poročajo, da namerava znani voditelj lastnikov premogokopov Thyssen prodati vse svoje akcije angleškemu finančniku, da onemogoči zasego po Franciji. Javlja se tudi, da je Krupp z Ameriko sklenil velike kupne pogodbe, da spravi svoje poseslvo na varno.

200 industrijskih podjetij v Turčiji. Kakor poročajo iz turških trgovskih krogov, se bavi narodno gospodarski komisariat z načrtom za ustanovitev približno 200 novih industrijskih podjetij po raznih krajih Turčije. Zaposlenih bo v teh podjetjih okoli 50.000 delavcev.

Denarstvo.

Čekovni promet izkazuje pri čekovnem uradu v Ljubljani ter Zagrebu kakor tudi pri poštni hranilnici v Sarajevu v mesecu decembru 1922 sledeče rezultate: Vlog je bilo 281.232 s prometom od 840.514.626 Din. Izplačil 128.784 s prometom od 820.526.705 Din. — Novih računov je bilo odprtjenih 128, odpovedanih pa 18. Slevilo imejiteljev tekočih računov je znašalo koncem decembra 1922 8.294, vlog i bilo koncem decembra za 226.347.844 Din.

Izdajanje čekov s strani Narodne banke. Narodna banka je obvesnila generalni inspektorat finančnega ministrstva o naslednjem: Da bi se pospešilo izdajanje čekov za dve tretjini efektivnih valut, prejetih od denarnih zavodov smo izdali podružnicam naše banke v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu nalog, da brzojavnim poštom zahtevajo od nas čke, ako bi pooblašteni zavodi imeli nujne potrebe, a za slučaje najnujnejše potrebe pristajamo na to, da damo zavodom tudi brzojavna izplačila, seveda pod pogojem plačanja brzojavnih stroškov.

Zamenjava bankovcev po 100 in 5.000 Kč. Konzulat Čehoslovaške Republike nam sporoča, da se vrši zamenjava vijolčastih 100 Kč bankovcev in rdečih 5.000 Kč bankovcev, ki so datirani z dnem 15. aprila 1919 pri bančnem uradu ministrstva financ CSR v Pragi le do 31. januarja tek. leta.

Promet.

Železniški vagon se sme natovoriti z največ 15 tonami blaga. Železniška direkcija je odredila, da se smejo železniški vagoni natovoriti z največ 15 tonami, da skupna teža ne prekorači 24 ton.

Nov železniški vozni red. V ministrstvu saobračaja se izdeluje nov vozni red za vse proge državnih železnic. Novi vozni red stopi v veljavo s 1. februarjem.

Telefonski pogovori z inozemstvom. Da se telefonski promet z inozemstvom uredi, je odredilo ministrstvo, da se v raznih smereh more govoriti v natanko določenem času. Tako je določen čas za pogovore med Ljubljano in Prago od 10.30 do 11., in pa od 15.30 do 16. ure, za pogovore Ljubljane-Dunaj od 13. do 14. in 19.30 do 21. ure. Ostali čas med 9. in 21. uro se vrše pogovori med Zagrebom in Prago, med Zagrebom in Dunajem ter med Trslom in Prago.

Zvišanje telefonskih taks. Z jutrišnjim dnevom stopijo v veljavo naslednje telefonske takse: V prvi coni na 100 km razdalje, 10 dinarjev za trinitutni razgovor; v drugi coni, od 100 do 200 km razdalje, 15 dinarjev; v tretji coni, od 200 do 400 km razdalje, pa 25 dinarjev. Zvišanje znaša povprečno 20 odstot.

Ljubljanski veliki semenj.

III. ljubljanski vzorčni velesemenj v letu 1923. Veliki uspehi pretečenih dveh vzorčnih velesemenj so pokazali neobhodno potrebo po takih narodno-gospodarskih prireditvah. III. ljubljanski velesemenj se bo letos vršil v mesecu septembru, najbrže od 1. do 10. imenovanega meseca. Uprava velesemja se je pri prvih dveh sejmihi veliko naučila, opazila še nekatere nedostatke, katere bo popravila in bo zamogla letos vsakemu razstavljalcu nuditi največjih ugodnosti. — Pričakuje pa tudi raznih in večjih ugodnosti s strani države za svoje razstavljalce kakor tudi kupce. Namen letošnjega velesemja pa je tudi, posvetiti večjo pažnjo naši obrti v svrhu ne dviga in procvita. Obrtniki vseh strokov naj torej ne zamudijo te prilike, katere se jim nudi, in svojo udeležbo pravočasno prijavijo. Ker se lansko leto ni zamoglo dodeliti vsled pomanjkanja prostora skoro 50 tvrdkam koje, se opozarja, da naj vsak razstavljalac že danes neobvezno prijavi sejskemu uradu svojo udeležbo, da ga isti vzame že v evidenco, ker bodo v prvi vrsti vpoštevane one tvrdke, katere se pravočasno prijavijo. — Opozarja

se, da posluje sejska pisarna permanentno na sejmišču in ji je vsled zvez s tu- in inozemstvom mogoče dati vsakemu interesentu najrazličnejše informacije o inozemskem trgu, sejmihi, razstavah i. dr.

Razno.

Novi stanovanjski pravilnik je izšel kot knjižica pri Tiskov. zadrugi v Ljubljani ter velja po pošti Din 6.60. Koncem tedna izide istotam tudi novi stanovanjski zakon.

Državni dohodki v mesecu novembru 1922 so znašali: na kolkah vsoto 33 mil. 982.502.13 Din, to je 9.348.234.20 več nego v istem mesecu 1921; na državni trošarini 46.634.266.86 Din ali za vsoto 5.552.050.73 Din več nego v istem mesecu leta 1921.

Tekoči državni dolgovi so po izjavi finančnega ministra dr. Stojadinoviča poravnani tako, da so dobavitelji zopet v stanu, da se udeležijo novih licitacij, katere razpisuje država za razne nabavke.

Polni listi za živino se izdajajo v uradu mestnega tržnega nadzorstva, Vodnikov trg števil. 5 v Ljubljani, vsak dan od 10. do 12. in od pol 4. do pol 6. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih se polni listi ne izdajajo.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (16. I. m.) Pšenica baška 5 vagonov 437.50—450, banaška 3 vagoni 312—315, oves baški ponudba 292.50; turščica baška nova 23 vagonov 205—261 sedem osmin, stara ponudba 310, fižol beli baški ponudba 375; moka pšenična »0« ponudba 640; »2« 2 vagona 615; »6« 1 vagon 555; »7« 7 vagonov 455; otrobi 165.

Zagrebški žitni trg (16. I. m. Poslavo baška, odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 437.50—445, turščica žolla nova 230—237.50, umelno posušena 297.50—302.50, rž 355—365, ječmen za pivovarne 337.50—350, za krmo 300—332.50, oves 300—305, fižol 375—380, moka pšenična »0« 665—675, »2« 650—660, »4« 625—635, za krmo 225—250, otrobi drobnji 200, debeli 212.50—225. Tendence neizpremenjena prijazna.

Zagrebški živinski trg (16. I. m.) Za kg žive teže notirajo v dinarjih: bik 10—11, voli I. 11, II. 8, III. 6, krave I. 5, II. 4, III. 3.50, teleta I. 15, II. 13.50. Svinje so se tržile: debele I. 23, II. 21.50, III. 18, mesnate I. 17.50, II. 16.50; svinjska mast 33, salo 31.50, slanina 29.50. Cene mesnalim svinjam čvrste.

Borza

dne 18. januarja 1923.

Nadaljnji rapidni padec dinarja.

Zagreb. Devize: Dunaj 0.1525 do 0.1625, Berlin 0.52—0.625, Budimpešta 3.90—4, Milan 515, London 485, New York 104, Praga 292, Svica 1925—1950. Valute: dolar 101—102, funti 465, franki 698—700, napoleoni 325, lire 505. Efekti: Ljublj. kreditna 200, Slavonska 105, Prašedion 1140—1180, Dubrovniška par. družba 1400—1450.

Beograd. Devize: Bukarešt 50 do 57.50, Berlin 0.56—0.57, Dunaj 0.155 do 0.165, Pešta 4—4.20, Solun 100—130, Sofija 68—72, Pariz 710—725, Praga 298—310, New York 107—110. Valute: dolar 110.

Praga. Dunaj 4.50, Berlin 11.50, Rim 172.85, Budimpešta 131.50, Pariz 239.25, London 167.28, New York 35.925, Curih 671.75, Beograd 29.50.

Curih. Berlin 0.02375, New York 537, London 24.94, Pariz 35.60, Milan 25.70, Praga 14.70, Budimpešta 0.205, Bukarešt 2.82, Beograd 4.40, Sofija 3.50, Varšava 0.01875, Dunaj 0.0075, avstr. žigosane krone 0.0076.

Berlin. Dunaj 30.92, Budimpešta 842, Milan 110.722, Praga 62.842, Pariz 152.617, London 106.732.50, New York 22.967.43, Curih 429.922.

Underwood najboljši ameri-
kanski pisalni
stroj sedanosti!

Opalograph razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive steklene plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno vrejena popravilnica vseh pisal. strojev.

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit,
koks za kovače ter livarne,
bencin in ameriškanski
petrolej vedno
v zalogi.

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.

Tvrtka IVAN KUŠIČ, Brod na Savi,
želi obvezne ponudbe:

JELOVIH TRUPACA cca. 4000 m³
dužina od 4 do 9 metra, promjer od 25 cm.

BAGRENIH TRUPACA (akacija) cca. 5000 m³
dužine 300, 310, 320 cm manje, a od
dužine 330, 350, 360, 400 cm više

BAGRENIH DASAKA cca. 10 vagona
debelina od 55 do 65 mm, širina nuzgredna

Sve ovo liferovano franko stanica Postojna, početak prompt
a konačno izliferovanje kroz šest mjeseci.

Plača se po izboru prodavaoca kod jedne banke u Zagrebu,
Ljubljani ili u Trstu — uz predočenja duplikata tovarnih listova.

Maraskino Morpurgo
Čašica tega delikatnega likerja je nepopisen užitek!

Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in
druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

Prva odlukovana dalmatinska parna destilacija V. MORPURGO, SPLIT.

Zastopnik: ADOLF KORDIN, Ljubljana, Beethovnova ul. 9.

Mavec - gips

portland- in roman-cement,
apno, opeko, umetni škrlj,
strešno in izolacijsko lepenko,
watprof, karbolinej, drvoce-
ment, razne žeblice
nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina
s stavbenim materijalom
LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta števil. 15.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-
lithnih tlakov.

Priporočamo veletrgovino

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opre-
mah Gritzner, Kaiser, Adler za
rodbinsko in obrtno rabo, istotam
igle, olje ter vse posamezne dele
za vse sisteme na veliko in malo.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa
popravila in vožnja. Le prvovrstno
blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.

Ivan Kravos

Trgovina:

MARIBOR, Aleksandrova c. 13.

Delavnica:

MARIBOR, Koroška cesta 17.

Telefon inter. 207.

Konjske opreme in potreb-
ščine za konje, kovčki in
različni torbarski izdelki, go-
nilni vezalni jermeni, ga-
maše i. t. d.

Fin, uležan, polnomasten
SIR

polemodolec v hlebih po
20—30 kg nudi po K 150
za kilogram, neobvezno.

Mlekarska zadruga Izlake pri Zagorju ob Savi.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
se priporoča na veliko, galanterija,
kravate, srajce, palice, potreb-
ščine za šivilje, krojače, čevljarje
in sedlarje, toaletno in brivsko
milo, gumbi, sukanec, svila za
vezenje čipk, vezanine.

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica števil. 20.

se priporoča za vsa v to
stroko spadajoča dela.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379.

mestni tesarski mojster

Telefon št. 379.

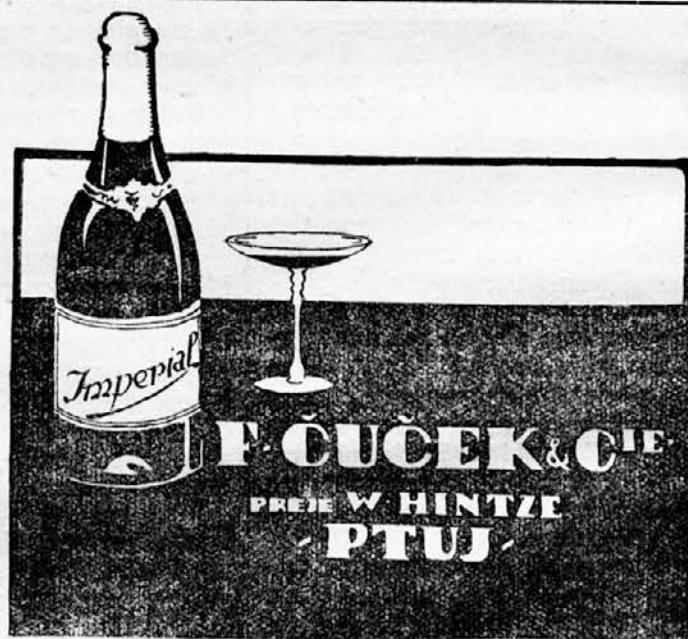
LJUBLJANA, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja
za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

V korist podpornemu društvu slepih!

Papirna industrija in knjigoveznica
A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ulica 14.

Izdelava in zaloga vseh vrst šolskih zvezkov,
raznih map, trgovskih knjig, blokov itd.

V korist podpornemu društvu slepih!